

GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA VIỆT NAM TRONG DẠY HỌC ĐỌC HIỂU VĂN BẢN - CHƯƠNG TRÌNH NGỮ VĂN 2018

Nguyễn Thị Thúy Hồng, Đoàn Như Quỳnh, Phạm Thị Thanh Tâm,
Lê Kiều Trang, Nguyễn An Nhật Linh
Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Chương trình GDPT 2018 có sự thay đổi căn bản chuyển từ dạy học nội dung sang dạy học phát triển năng lực, phẩm chất cho người học. Vì thế, một trong những phẩm chất quan trọng của người học cần có là khả năng thích ứng với những biến đổi/yêu cầu của thời đại, đặc biệt với những thay đổi nhanh chóng về giá trị văn hóa/bản sắc dân tộc, nhân loại. Trước yêu cầu đó, việc giáo dục giá trị văn hóa trong dạy học Ngữ văn có một ý nghĩa quan trọng, vừa đảm bảo mục tiêu chương trình mới về môn học vừa thể hiện khả năng vận dụng tri thức vào đời sống thực tiễn của học sinh; từ đó, bồi dưỡng năng lực và phẩm chất cần thiết cho người học. Dựa trên yêu cầu chung của chương trình Ngữ văn 2018, bài viết xác định những chủ đề giáo dục văn hóa cốt lõi làm cơ sở để xuất mô hình giáo dục/dự án dạy học các giá trị văn hóa thông qua đọc hiểu văn bản ở cấp THCS và THPT.

Từ khóa: Đọc hiểu văn bản, giá trị giáo dục, giá trị văn hóa, Ngữ văn THCS/THPT.

Nhận bài ngày 20.8.2024; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 25.10.2024

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Thúy Hồng; email: ntthong2@daihocthudo.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chương trình GDPT 2018 có sự thay đổi căn bản chuyển từ dạy học nội dung sang dạy học phát triển năng lực, phẩm chất cho người học. Do đó, thông qua quá trình dạy học, người giáo viên phát triển năng lực cá nhân đặc thù theo môn học, đồng thời hình thành những phẩm chất cần thiết của công dân thế kỷ XXI. Một trong những phẩm chất quan trọng của người học cần có là khả năng thích ứng với những biến đổi, yêu cầu phát triển của thời đại, đặc biệt với những thay đổi nhanh chóng về giá trị văn hóa, bản sắc dân tộc, nhân loại. Trước yêu cầu đó, việc giáo dục giá trị văn hóa trong dạy học Ngữ văn có một ý nghĩa quan trọng, vừa đảm bảo mục tiêu chương trình mới về môn học vừa thể hiện khả năng vận dụng tri thức vào đời sống thực tiễn của học sinh. Dựa trên yêu cầu chung của chương trình Ngữ văn, bài viết xác định những chủ đề giáo dục cốt lõi, phân tích thực trạng dạy học các giá trị văn hóa theo các bộ sách giáo khoa làm cơ sở để xuất mô hình giáo dục giá trị văn hóa thông qua đọc hiểu văn bản ở cấp THCS và THPT.

2. NỘI DUNG

2.1. Một số khái niệm về văn hóa, giá trị văn hóa trong văn học

Theo UNESCO: ‘Văn hóa là tổng thể sống động các hoạt động và sáng tạo trong quá khứ và trong hiện tại. Qua các thế kỷ, hoạt động sáng tạo ấy đã hình thành nên một hệ thống các giá trị, các truyền thống và thị hiếu - những yếu tố xác định đặc tính riêng của

mỗi dân tộc”. Định nghĩa này nhấn mạnh vào hoạt động sáng tạo của các cộng đồng người gắn liền với tiến trình phát triển có tính lịch sử của mỗi cộng đồng trải qua một thời gian dài tạo nên những giá trị có tính nhân văn phổ quát, đồng thời có tính đặc thù của mỗi cộng đồng, bản sắc riêng của từng dân tộc.

Như vậy, văn hóa hiểu theo nghĩa rộng là tổng hòa mọi sản phẩm vật chất và tinh thần do con người sáng tạo nên ; đồng thời cũng thể hiện giá trị vật chất, tinh thần, cách ứng xử để phân biệt một cộng đồng dân tộc này với dân tộc khác. Theo nghĩa hẹp, văn hóa bao hàm những quan niệm về tư tưởng và quan niệm về giá trị. Do đó, giá trị văn hóa thực chất là sự khẳng định của con người với sự tồn tại vật chất và tinh thần của mình, về những mối quan hệ, hành vi, thái độ của mình để hướng tới khích lệ con người sống và phát triển theo những thang đo của con người [1].

Giá trị văn hóa trong văn học nhìn từ trong mối liên hệ mật thiết với chức năng cơ bản của văn học đã được nhà nghiên cứu Trần Đình Sử lý giải cụ thể : « Giá trị văn hoá của văn học thể hiện ở việc phản ánh các hệ thống giá trị về con người, cuộc xung đột của các giá trị người nhằm khẳng định hệ thống giá trị người phù hợp với xu thế thời đại. Chức năng của văn học được phân hoá thành các phương diện cụ thể như chức năng nhận thức, chức năng giáo dục, chức năng thẩm mỹ, chức năng giải trí, chức năng giao tiếp. Các chức năng trên có giá trị tổ chức đời sống xã hội và cá nhân, hình thành các quy phạm, các chuẩn mực của hành vi con người” [2].

Như vậy, giá trị văn hóa trong văn học là một trong những giá trị cốt lõi của văn học, có tính lịch sử, tính dân tộc và nhân loại. Bên cạnh đó, khi đề cập tới giá trị văn hóa trong tác phẩm văn học, cần đặt trong mối quan hệ với bối cảnh lịch sử-xã hội của thời đại để lý giải rõ sự khác biệt qua từng giai đoạn văn học.

2.2. Yêu cầu Chương trình Ngữ văn GDPT 2018 trong mối quan hệ với giáo dục các giá trị văn hóa Việt Nam

2.2.1. Yêu cầu phát triển năng lực, phẩm chất của người học

2.2.1.1. Yêu cầu về năng lực đặc thù

Chương trình GDPT 2018 đã nêu rõ yêu cầu về năng lực văn học đối với từng cấp học, cụ thể đối với cấp THCS và THPT như sau:

Yêu cầu về năng lực văn học ở cấp THCS: Học sinh cần nhận biết và phân biệt được các loại văn bản văn học: truyện, thơ, kịch, kí và một số thể loại tiêu biểu cho mỗi loại; phân tích được tác dụng của một số yếu tố hình thức nghệ thuật thuộc mỗi thể loại văn học; hiểu nội dung tường minh và hàm ẩn của văn bản văn học. Trình bày được cảm nhận, suy nghĩ về tác phẩm văn học và tác động của tác phẩm đối với bản thân; bước đầu tạo ra được một số sản phẩm có tính văn học.

Yêu cầu về năng lực văn học ở cấp THPT: Học sinh phân tích và đánh giá văn bản văn học dựa trên những hiểu biết về phong cách nghệ thuật và lịch sử văn học; Nhận biết được đặc trưng của hình tượng văn học và một số điểm khác biệt giữa hình tượng văn học với các loại hình tượng nghệ thuật khác (hội hoạ, âm nhạc, kiến trúc, điêu khắc); phân tích và đánh giá được nội dung tư tưởng và cách thể hiện nội dung tư tưởng trong một văn bản văn học [3, tr.10-11].

Từ những yêu cầu năng lực đặc thù trên, giáo viên cần xác định, đọc hiểu văn bản đóng vai trò trung tâm, có tác động quan trọng tới nhận thức, suy nghĩ, quan điểm của học sinh.

2.2.1.2. Yêu cầu về hình thành phẩm chất cho người học

Chương trình nêu rõ mục tiêu hình thành phẩm chất cho người học gắn liền với giá trị văn hóa dân tộc và nhân loại: Hình thành và phát triển cho học sinh những phẩm chất chủ yếu: yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực và trách nhiệm; bồi dưỡng tâm hồn, hình thành nhân cách và phát triển cá tính. Môn Ngữ văn giúp học sinh khám phá bản thân và thế giới xung quanh, thấu hiểu con người, có đời sống tâm hồn phong phú, có quan niệm sống và ứng xử nhân văn; có tình yêu đối với tiếng Việt và văn học; có ý thức về cội nguồn và bản sắc của dân tộc, góp phần giữ gìn, phát triển các giá trị văn hoá Việt Nam; có tinh thần tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại và khả năng hội nhập quốc tế [3; tr5].

2.2.1.3. Yêu cầu về dạy học đọc hiểu văn bản theo đặc trưng thể loại

Chương trình chú trọng dạy học đọc hiểu theo đặc trưng thể loại, hướng tới hình thành kỹ năng đọc hiểu trên ngữ liệu mới cho học sinh. Những yêu cầu cụ thể về tri thức thể loại đối với từng cấp học được quy định như sau:

Đối với cấp trung học cơ sở: những hiểu biết về các thể loại (truyện dân gian, truyện ngắn, thơ trữ tình và thơ tự sự; kí trữ tình và kí tự sự; tiểu thuyết và truyện thơ Nôm, thơ cách luật và thơ tự do, bi kịch và hài kịch); chủ thể trữ tình và nhân vật trữ tình; giá trị biểu cảm, giá trị nhận thức của tác phẩm văn học; một số yếu tố hình thức và biện pháp nghệ thuật thuộc mỗi thể loại văn học.

Đối với cấp trung học phổ thông: những hiểu biết về một số thể loại, tiểu loại ít thông dụng, đòi hỏi kỹ năng đọc cao hơn (thần thoại, sử thi, chèo hoặc tuồng, truyện và thơ hiện đại; tiểu thuyết hiện đại, hậu hiện đại); một số kiến thức lịch sử văn học, lí luận văn học có tác dụng thiết thực đối với việc đọc và viết văn bản văn học [3; tr.14].

Như vậy, thông qua việc đọc hiểu văn bản văn học theo đặc trưng thể loại với từng cấp học, giáo viên hình thành cho học sinh những kỹ năng/năng lực ngôn ngữ, văn học cơ bản đồng thời phát triển năng lực và phẩm chất theo mục tiêu chung. Do đó, giáo dục những giá trị văn hóa cần được lồng ghép vào quá trình dạy học đọc hiểu văn bản, nhất thiết phải có sự phù hợp với tâm lý tiếp nhận, mục tiêu giáo dục của từng cấp học/khối lớp.

2.2.2. Yêu cầu giáo dục giá trị văn hóa Việt Nam trong chương trình Ngữ văn 2018

Trong chương trình tổng thể, mục tiêu chung khi hình thành phẩm chất cho người học đã đề cập đến việc gìn giữ những giá trị văn hóa dân tộc cốt lõi, phát huy giá trị bản sắc người Việt trong bối cảnh mới và không ngừng tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại.

Với Chương trình Ngữ văn THCS: Chương trình Ngữ văn lớp 6,7,8, 9 được cấu trúc theo thể loại, kết hợp hình thành kỹ năng đọc-viết và nói-nghe. Để phù hợp với tâm lý tiếp nhận và nhận thức của các em học sinh lứa tuổi THCS, những giá trị văn hóa sẽ được tích hợp khai thác theo đơn vị thể loại. Nội dung này không được hiển thị trực tiếp trong Chương trình Ngữ văn 2018 ; tuy nhiên, khi tổ chức dạy học đọc-hiểu văn bản, giáo viên cần ý thức để chọn lọc những giá trị văn hóa phù hợp với từng thể loại. Trên cơ sở nghiên cứu và thực nghiệm giảng dạy, chúng tôi đề xuất một số chủ đề giá trị văn hóa quan trọng theo thể loại chương trình Ngữ văn THCS như sau :

- Thơ: Khai thác giá trị văn hóa bản sắc địa phương, vùng/miền, giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc về tinh thần, tín ngưỡng, phong tục.

- Truyện:

+ Truyện dân gian: Tập trung khai thác giá trị nhân văn, giá trị nhân ái, giàu tình yêu thương, yêu chuộng công bằng, chân lí và lẽ phải.

+ Truyện hiện đại: Khai thác giá trị văn hóa truyền thống địa phương, vẻ đẹp tâm hồn con người Việt Nam.

- Ký (du ký, tản văn): Giới thiệu nét đẹp văn hóa vùng miền, danh thắng, ẩm thực,... trên khắp mọi miền đất nước.

Với Chương trình ngữ văn THPT: Chương trình Ngữ văn lớp 10, lớp 11, 12 để phù hợp với đối tượng học sinh đã có nền tri thức văn học cơ bản, có vốn sống, quan điểm cá nhân, yêu cầu cần đạt về giá trị văn hóa khi đọc hiểu văn bản văn học được xác định khá rõ [3; tr.60-77]:

Lớp 10	Lớp 11	Lớp 12
<p>1) Phân tích và đánh giá được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ đạo mà người viết thể hiện qua văn bản. <i>Phát hiện được các giá trị đạo đức, văn hoá từ văn bản.</i></p> <p>2) Nhận biết và phân tích được bối cảnh lịch sử – văn hoá được thể hiện trong văn bản văn học.</p> <p>3) Liên hệ để thấy được một số điểm <i>gân gũi về nội dung giữa các tác phẩm văn học thuộc hai nền văn hoá khác nhau.</i></p> <p>4) Nêu được ý nghĩa hay tác động của tác phẩm văn học đối với quan niệm, cách nhìn, cách nghĩ và tình cảm của người đọc; thể hiện được cảm xúc và sự đánh giá của cá nhân về tác phẩm [3; tr.60-61]</p>	<p>1) Phân tích và đánh giá được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ đạo của người viết thể hiện qua văn bản; <i>phát hiện được các giá trị văn hoá, triết lí nhân sinh từ văn bản.</i></p> <p>2) Vận dụng được kinh nghiệm đọc, trải nghiệm về cuộc sống và hiểu biết về lịch sử văn học Việt Nam để nhận xét, đánh giá văn bản văn học.</p> <p>3) Phân tích được ý nghĩa hay tác động của văn bản văn học trong việc làm thay đổi suy nghĩ, tình cảm, cách nhìn và cách thưởng thức, đánh giá của cá nhân đối với văn học và cuộc sống [3; tr.65-66].</p>	<p>1) Phân tích và đánh giá được giá trị nhận thức, giáo dục và thẩm mỹ của tác phẩm; <i>phát hiện được các giá trị văn hoá, triết lí nhân sinh từ văn bản.</i></p> <p>2) Nhận biết và phân tích được <i>quan điểm của người viết về lịch sử, văn hoá,</i> được thể hiện trong văn bản.</p> <p>3) Phân tích và đánh giá được khả năng tác động của tác phẩm văn học đối với người đọc và tiến bộ xã hội [3; tr.72-73].</p>

Như vậy, trong chương trình Ngữ văn phổ thông, giáo dục giá trị văn hóa, đạo đức, triết lí nhân sinh là một yêu cầu quan trọng đánh giá việc khám phá văn bản và kết nối với thực tiễn đời sống của người học. Nếu giáo viên thực hiện tốt nhiệm vụ này cũng chính là hoàn thành yêu cầu bản chất nhất của Chương trình GDPT 2018 chú trọng phát triển năng lực, hình thành phẩm chất người học thông qua ứng dụng/vận dụng vào bối cảnh cuộc sống.

2.3. Thực trạng giáo dục giá trị văn hóa trong dạy học đọc hiểu văn bản - Chương trình Ngữ văn 2018

Qua khảo sát thực tiễn và tổ chức thực nghiệm dạy học đọc hiểu văn bản trong chương trình Ngữ văn 2018, chúng tôi nhận xét, đánh giá một số hoạt động giáo dục giá trị văn hóa của giáo viên như sau:

- Một bộ phận không nhỏ giáo viên chưa thực sự chú trọng giáo dục giá trị văn hóa khi dạy học đọc hiểu văn bản, chỉ tập trung tổ chức dạy theo đặc trưng thể loại, bám sát yêu cầu cần đạt về nội dung và hình thức.

- Nhóm giáo viên khai thác giá trị văn hóa khi dạy học đọc hiểu văn bản thường tổ chức vào cuối giờ học, chưa có sự đầu tư kế hoạch dạy học và thời gian tổ chức trên lớp.

- Những giá trị văn hóa nếu có được giáo viên khai thác trong đọc hiểu văn bản thường dừng ở cấp độ văn bản, chưa có liên hệ xuyên suốt với kế hoạch giáo dục chung cũng như giá trị văn học cốt lõi. Chính vì vậy, nhiều giá trị văn hóa có tính dân tộc, tính thời đại, cập nhật chưa được kết nối với cuộc sống, thiếu sự gần gũi, giá trị thực sự đối với học sinh.

Từ thực trạng như trên, chúng tôi đề xuất một số chủ đề giáo dục giá trị văn hóa Việt Nam phù hợp, làm cơ sở để giáo viên lựa chọn ngữ liệu đọc hiểu văn bản. Từ đó, chúng tôi xây dựng quy trình giáo dục giá trị văn hóa cùng hệ thống dự án dạy học hỗ trợ giáo viên tổ chức dạy học đọc hiểu vừa đảm bảo đặc trưng thể loại vừa khai thác hiệu quả giá trị văn học dân tộc.

2.4. Đề xuất quy trình giáo dục giá trị văn hóa Việt Nam trong dạy học Ngữ văn THPT 2018

2.4.1. Đề xuất một số chủ đề giáo dục giá trị văn hóa trong Chương trình Ngữ văn 2018

Căn cứ vào yêu cầu, mục tiêu về phẩm chất của người học thông qua việc đọc hiểu văn bản, trên cơ sở các phân tích trên đây, chúng tôi đề xuất một số chủ đề giáo dục giá trị văn hóa cơ bản trong môn Ngữ văn như sau :

Chương trình Ngữ văn THPT:

- Giá trị văn hóa liên quan đến ý thức cội nguồn và bản sắc dân tộc.
- Giá trị văn hóa dân tộc trong bối cảnh thời đại mới.
- Giá trị văn hóa có tính nhân loại/thế giới trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

Chương trình Ngữ văn THCS:

- Giá trị văn hóa liên quan đến ẩm thực, du lịch, phong tục,...
- Giá trị văn hóa dân tộc liên quan đến bản sắc tâm hồn người Việt (lối cảm/cách nghĩ).

Từ những chủ đề trên, dựa vào đặc trưng của từng thể loại, từ văn bản cụ thể, người giáo viên cần xác định và khai thác các giá trị văn hóa phù hợp, bám sát với mục tiêu của lớp học.

2.4.2. Xây dựng quy trình giáo dục giá trị văn hóa Việt Nam thông qua đọc hiểu văn bản văn học theo đặc trưng thể loại

2.4.2.1. Nguyên tắc chung

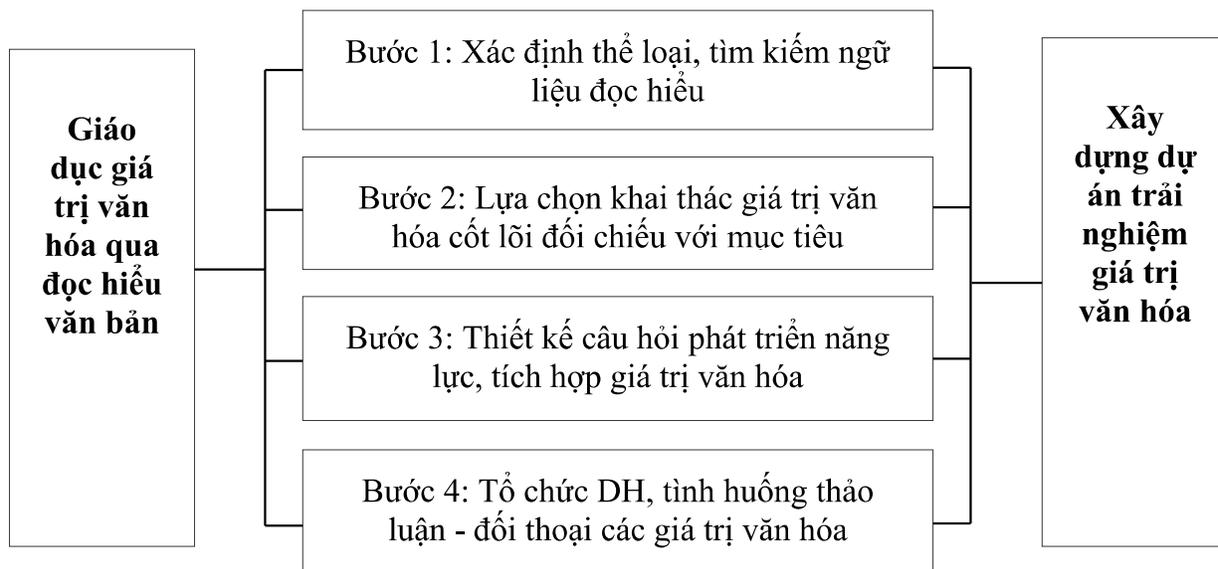
- Mỗi một thể loại đọc hiểu cần lựa chọn khai thác một giá trị văn hóa đặc trưng, thể hiện rõ bản chất/đặc sắc của thể loại đó.

- Giá trị văn hóa được lựa chọn phù hợp với tâm lý tiếp nhận của người học, phù hợp với văn hóa dân tộc, nhân loại.

- Những giá trị văn hóa được khai thác cần bồi đắp thị hiếu thẩm mỹ, hình thành năng lực ngôn ngữ và văn học theo quy định của Chương trình Ngữ văn 2018.

2.4.2.2. Quy trình giáo dục giá trị văn hóa qua đọc hiểu văn bản

Chúng tôi đề xuất quy trình giáo dục giá trị văn hóa qua đọc hiểu văn bản như sau :

Sơ đồ 1: Quy trình giáo dục giá trị văn hóa qua đọc hiểu văn bản

2.4.2.3. Minh họa giáo dục giá trị văn hóa qua đọc hiểu văn bản Chương trình GDPT 2018

a. Lựa chọn một số chủ đề giáo dục văn hóa theo đặc trưng thể loại

Trong phạm vi của bài báo, chúng tôi lựa chọn minh họa một số thể loại gắn liền với các giá trị văn hóa cốt lõi của dân tộc :

- Sử thi (lớp 10): Giáo dục giá trị văn hóa cộng đồng, dân tộc.
- Ký (lớp 11): Giáo dục giá trị văn hóa về trang phục, ẩm thực người Việt.
- Thơ (THCS, THPT): Giáo dục giá trị văn hóa thể hiện hồn cốt, bản sắc con người, dân tộc Việt.

b. Tìm kiếm nguồn ngữ liệu phù hợp với giáo dục giá trị văn hóa

- Sử thi: « Đè đất, đẽ nước » (dân tộc Mường), Sử thi Đam Săn (Ê-đê)
- Ký: Bài thơ áo dài (Băng Sơn), Phở (Nguyễn Tuân, Thạch Lam), Thương nhớ mười hai (Vũ Bằng), Hoa trái quanh tôi (Hoàng Phủ Ngọc Tường).
- Thơ: Những dấu chân người (Đình Nam Khương), Anh thợ gốm (Huy Cận), Khoảng trời – hố bom (Lâm Thị Mỹ Dạ), Thư gửi mẹ (Nguyễn Quang Thiều).

* Minh họa phần Thiết kế câu hỏi vận dụng, tình huống thảo luận và dự án trải nghiệm tích hợp giáo dục giá trị văn hóa với văn bản ký « Hoa trái quanh tôi » (Hoàng Phủ Ngọc Tường) [4; tr.72-77]

- Câu hỏi vận dụng tích hợp giá trị văn hóa xứ Huế:

1. Bài tùy bút để lại trong em ấn tượng, cảm xúc nào sâu sắc nhất về thiên nhiên, con người xứ Huế? Liên hệ với những hiểu biết thực tiễn của bản thân.

2. Thông điệp trong câu “Tôi nhìn ra ở nơi mỗi con người quanh tôi trĩu nặng một nỗi lòng thương cây nhớ cội, và nét điềm tĩnh của mảnh đất mà họ đã cày cuốc và gieo hạt” chứa đựng nét đẹp văn hóa gì? Em đồng ý/không đồng ý với quan điểm đó? Vì sao?

3. Những giá trị văn hóa, triết lí nào về con người, cuộc sống trong bài tùy bút giúp em lý giải được vẻ đẹp độc đáo của xứ Huế hiện tại? Từ đó, chia sẻ suy nghĩ về tác động của văn học với mỗi cá nhân.

4. Những suy ngẫm và phát hiện của tác giả về thiên nhiên xứ Huế giúp em có thêm bài học gì về cách cảm nhận, quan sát con người, cuộc sống xung quanh?

- Tình huống thảo luận:

1) Chia sẻ quan điểm của cá nhân/nhóm về việc nên hay không nên cách tân, biến đổi/phá cách lối sống theo kiểu nhà vườn xứ Huế như trên. Những giá trị bản sắc văn hóa người Việt nói chung và của người Huế nói riêng cần được bảo lưu trong các khu vườn cổ xứ Huế là gì?

- Dự án trải nghiệm bản sắc văn hóa Huế qua đọc hiểu văn bản :

+ Triển lãm kiến trúc nhà vườn Huế .

+ Suu tầm, tổng hợp các tài liệu về sự hình thành, phát triển các kiến trúc nhà vườn Huế.

+ Thi thuyết phục về những loại cây thể hiện bản sắc, tâm hồn người Huế trong kiến trúc vườn cổ.

+ Thi thuyết minh/làm video/phim tài liệu/phóng sự về kiểu nhà vườn Huế trên các kênh truyền thông đa phương tiện, quảng bá với bạn bè quốc tế.

...

3. KẾT LUẬN

Giáo dục giá trị văn hóa trong chương trình Ngữ văn GDPT 2018 có một ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành nhân cách, phẩm chất của người học trong bối cảnh thế kỷ XXI. Kết nối với đời sống để gìn giữ, phát huy bản sắc, cội nguồn văn hóa dân tộc và nâng tầm tri thức tiếp nhận tinh hoa văn hóa nhân loại thông qua đọc hiểu văn bản là một yêu cầu quan trọng, đảm bảo sự phát triển ổn định và bền vững của dân tộc ta trước thách thức hội nhập toàn cầu. Căn cứ vào quy trình tổ chức dạy học đọc hiểu văn bản tích hợp các giá trị văn hóa như trên, chúng tôi xin đề xuất một số hướng triển khai tới các thầy cô giáo, tổ chuyên môn khi xây dựng kế hoạch dạy học môn Ngữ văn như sau:

- Với tổ chuyên môn: Cần thống nhất bảng/hệ giá trị giáo dục văn hóa theo thể loại đối với từng khối lớp từ đầu năm học, phân công giáo viên xây dựng hệ thống câu hỏi/kế hoạch dạy học tích hợp giá trị văn hóa/dự án giáo dục; từ đó, xây dựng kế hoạch giáo dục chung toàn khối.

- Với giáo viên bộ môn: Triển khai kế hoạch giáo dục tích hợp giá trị văn hóa theo phân công của Tổ bộ môn, chủ động đề xuất phương án dạy học/Thực nghiệm căn cứ vào tình hình thực tế và đối tượng học sinh của lớp dạy ; khi tổ chức dạy, cần linh hoạt, sáng tạo.

- Với Ban giám hiệu: Căn cứ vào tình hình thực hiện năm học theo chủ đề tháng/học kỳ, có thể kết hợp với Nhóm bộ môn Văn tổ chức hoạt động ngoại khóa, dự án/mô hình thực nghiệm/cuộc thi sáng tạo toàn trường,... gắn liền với các giá trị giáo dục văn hóa được dạy trong môn Ngữ văn theo các khối lớp

Hy vọng với đề xuất quy trình giáo dục giá trị văn hóa như trên sẽ mở ra một cánh cửa, một khám phá để các thầy cô cùng dần thân, thử nghiệm trên hành trình dạy học Ngữ văn -

Chương trình GDPT 2018 tuy nhiều thách thức nhưng cũng chứa đựng nhiều giá trị thiết thực và nhân văn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Đình Sử (chủ biên), La Khắc Hòa, Phùng Ngọc Kiếm, Nguyễn Xuân Nam (2012), *Lí luận văn học (tập 2) – Tác phẩm và thể loại văn học*, Nxb ĐHSP, Hà Nội.
2. Trần Đình Sử (2017), *Giá trị văn hóa của văn học Việt Nam*, <https://trandinhstu.wordpress.com/2017/03/06/gia-tri-van-hoa-cua-van-hoc-viet-nam/>
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình GDPT môn Ngữ văn 2018 ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo*, Hà Nội.
4. Hoàng Phủ Ngọc Tường (2022), *Tuyển tập Hoàng Phủ Ngọc Tường*, Nxb Trẻ, thành phố Hồ Chí Minh.

EDUCATION OF VIETNAMESE CULTURAL VALUES IN TEACHING LITERATURE READING COMPREHENSION OF THE GENERAL EDUCATION PROGRAM 2018

Abstract: *General Education Program 2018 adopts a fundamental change from teaching content to developing learners' ability and quality. Therefore, the teachers develop the learners' subject-based personal abilities and also the 21st century citizens' necessary qualities during the teaching process. One of the most important the learners must have is the ability to adapt themselves to changes/requirements of the real world, especially the fast changes in cultural values/national and human identity. To such requirements, education of the cultural values in teaching Literature plays an important part to, achieve the subject's objectives and the students' ability to apply the knowledge to their real life; then, nurturing their necessary abilities and qualities. Based on the general requirements of the Literature Program 2018, this paper identifies the subjects of core cultural values education in order to propose a cultural values education model/teaching project through reading comprehension at Junior High School and High School Levels.*

Key words: *Literature reading comprehension, educational values, cultural Values, Junior High School and High School Literature.*